

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

64. An sit culpa venialis recitare Matutinum, & Laudes absque justa causa
hora tertia, vel quarta post meridiem? Et an non requiratur alia justa
causa præter consuetudinem? Et an Matutinum cum ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](#)

4. Iuuis
anno^t 4. hac
opinio ex-
tenditur ad
horam 6.
cundam.
Sup. hoc in
Rec. 4. not.
præterit,
& in eodem §.
ad lin. 5.
vejro preces die sequenti dicantur, vsque ad medium
noctem. Ita ille. Et Sanchez notat hanc sententiam re-
noscere eum aliquos regentiores Magistratos, quoniam qui-
dam addidit, quod si quis post medium dictum hodie-
num recitat Maturinum dei crastina, saltem in
Quadragesima, vbi Vesperæ dicuntur ante pran-
diū, videtur iam incepisse dies sequens, & in ri-
gore non videatur obligandus ad mortale, neque ad
iterum recitandum. Notat etiam Sanchez hanc
opinione esse veram, licet quis quando re-
citat hora secunda post Meridiem Maturinum,
non dum recitat Vesperas.

Sup. hoc in citat hora secunda post Meridiem Matutinum, nōdum recitasset Vesperas, & completorium diei hodiernæ, adhuc enim non esset peccatum mortale, quia illa peruersio horæ non videtur Grauis, & horarum ordinem absque causa pertinere, tantum est veniale, & hoc docuisse præfatos Magistros testatur, licet Turrecremata, Vigurius, & Nauarrus penes ipsum Sanchez videbantur docere, necesse esse, ut possint recitari matutinae preces diei sequentis, quod sunt iam recitate Vesperæ, & Completorium dii præcedentis, quia non videtur incipere dies sequens hodie vespere, nisi penitus horarum hodiernum sit iam integrè perfolatum, sed sententia Sanchez probabilitate non caret. Non ratiocinam tamen hic adnotare, Oliverium Bonartum de Horis Can. lib. 2. cap. 30. num. 23. docere quod etiam ex sententia D. Thomæ quodlib. 5. art. 28. Matutinum potest legi pridie post dictum Completorium, sed hoc ille explicat, scilicet hora quarta Pomeridianæ, vel etiam ad medium, quartæ.

2. Notandum est hic obiter ad tollendam etiam culpam venialem, quod hora competens perfolundi omnes Horas non debet sumi punctualiter sed debet sumi cum amplitudine, vel parum ante Horam præfixam Chori, vel parum post recitauerit, censetur tempore competenti recitare: Ita Sanchez loc. cit. dub. 35. num. 5. vbi exsumat cum quadam docto recentiore Magistro, hoc parum pōst, vel parum ante, sile dimidiam horam, aut tres quadrantes, & ad summum vnicam horam antē, vel pōst.

3. Nota etiam cum eodem Sanchez dub. 36. num. 3. esse caufam iustam, & à culpa immunem, si scholasticus differat Horas in Vesperiunum tempus, eo quod matutinum est apud studio, non autem vesperiunum.

RESOL. LXIII.

An si aliquis reciceret Matutinum sequentis diei, antequam Officium illius diei persolutum fuerit, peccet mortaliter, & non satisfaciatur praecepto: Ex p. 2. tr. 12. Ref. 15.

Sūp. hoc in ſ. i. Quidam olim affirmatū respodit, fed ne-
Ref. præteri-
ſa. i. ad
medium, à
yer. Notat.
ſcio qua ratione: nam ita faciens peccat
quidem venialiter; quia inuerit ordinum virtutis
Officij: fed ſubſtantiam precepti omnino adimplere
dicendum eft. Et ita docet Villalobos in *summatione*,
trat. 2.4. dub. 13. num. 1. Valsquez Opus. de beneficio. 6. 4.
ſ. i. art. 2. n. 66. Suarez de relig. tom. 2. lib. 4. cap. 24.
n. 3. & Regilhadus tom. 2. liv. 18. cap. 12. num. 166.
cum aliis.

RESOL. LXIV.

An si culpa venialis recitare Matutinum & Laudes abque insta causa hora tertia, vel quarta post meridiem?

Et an non requiratur alia iusta causa præter con-

suetudinem?
Et an *Matutinum* cum *Laudibus* possit recitare hora
secunda post meridiem?
Et an *in culpa venialis* recitare Officium priuatum
extra tempora, & horas *presertim*? Ex parte
10. tractat 16. & Miscel. 6. Resolutio 47.
alias 46.

§. 1. A Flaminium sententiam tenet Suarez,
Philarchus & Fillius, quos citat & fe-
quirit Bonacina tract. de Horis Can. diff. i. q. punc.
num. 1. o. Cui addit Gauarium tom. 2. sect. I. cap. 5. s. 6.
num. 6.

2. Sed si haec opinio esset vera, multa peccata venialia committerentur, id est ego puto ad rectitudinem Matutinum non requiri aliam iustitiam cauagium, praeceps confutudinem; & ita tenet sapientissimus, & amelius Caramuel in *Theol. Regular.* disp. 14. n. 1419, quia confutudo praeuluit, & eius vi hodie potest fieri quod olim non poterat; atque confutudo legendi matutinas hora secunda, aut tertia vespertina non est introducta ab habentibus rationalem causam, & a plurimis, ut certum est, sine causa aliqua imprefectione continetur: ergo polliunt sine causa Vesperi Matutinas & Laudes recitare. Minor ostenditur bifariam. Primo, quia confutundines contra leges morales introducuntur ab hominibus thanale conscientia, qui non sunt censendi semper habuisse causam rationabilem. Secundo: quia si haec conjectura non sufficiat, dubium est qualiter haec confutudo si introducta, & multi non imprudenter dubia interpretantur in favorabilem, & benignorem partem. Et ideo haec sententiam tenet etiam Trullench in *Decal.* tom. 1. l. 4. c. 7. dub. 18. n. 8. vbi sic ait: Confutatio approbat, & permisit introducta est, ut Matutinum cum Laudibus recitari possit in Vespere praecedentis diei: qui vsus introductus est ob difficultatem recitandi illud in media nocte, quod erat propter illius tempus, tum etiam quia anticipare inclusus est, ex suo

genere, quam postponere. Potest igitur Matrinum simili cum Laudibus quis recitare ab illo villa peccato, circa tertiam, vel quartam horam post meridiem, &c. Sic ille, & post illum Leandrus de *Sacram.* tom.2. tract.6. diff.15. quasf.24. quibus ego addo Eseobat a Corro tract. de Horis Can. quies. f.112. vbi firmat, quod recitat Matrinum hora terciay quarta quocumque cunctu; ab omni culpa vacare & plus addit, nempe, Matrinum cum Laudibus, posse recitari hora secunda post meridiem, quod etiam, me citato probabilem Garcias in *Summa tractat.* 1. difficult. 6. dub. 1. num. 2. & Machadus tom.1. lib. 1. part. 3. tract.2. docum. 6. & Caramuel vbi supra cum Qintanaducius in *Instruct. ordin.* part.5. §.2. num. 13. Indò en tal casu, Eseobat tenet, si interrumpit aliqua iusta causa, neque peccatum veniale extare. At plus addit Matrinus de San Joseph in *Mont. Confess.* tom.1. lib.2. tract.11. de *Oratione*, num.1. vbi me citato sic ait: *La costumbre ha introducido, que se parten dezir los matines, y landes la tarde antes del dia, en que se devén: todos convienen en esto; pero discordan en la hora; unos afirman, que después de la quattro de la tarde. Azot. toco eti cap. 9. ques. 1. Palaua tract.7. diffus. 2. pari 4. num. 3. Otros lo adantan a las tres de la tarde. Barbol. in collecta ad cap. 1. de celebrar. Misfar. Henriquez lib.9. cap. 24. num. 7. A mi me parece, que se puede rezar difunes de las dos de la tarde, despues de haber cumplido con todo el Oficio del dia presente, porque aquella hora, que es la de Vesperas pertenece a dia siguiente. Sic Q Diana part.4. tractat. 4. refusat. 9. citant Fabrum, & Molfesium Sanchez in *conf.* tom.2. lib.7. cap. 1. dub. 7. num. 4.*

De Horis Canonicis, &c. Ref. LXV. &c. 455

num. 4. [que a nada, que con causa, se quede hazer licetamente, y sin causa sera pecado venial. Trulench lib. in Decalog. cap. 7. dub. 8. num. 8. a mi me parece, que no sera pecado venial rezar los maytines despues de la dos, porque la costumbre aya introducida, que sea licito, & lege permitente quod sit, dicitur utile, & bene fieri. quis sit fugitius. §. apud Liderem, ibi, quia id facit, quod publice facere licet arbitrari. ff. de additio editio. cap. quid dicam. 14. quaf. 4. Et confutudo parem vni habet cum lege. cap. confutatio. 1. destrictio. cap. fin. de consuetudine. ff. de legibus.] Hucunque Martinus.

3. Dices, Pontifices concedunt priuilegia, vi maximum possit recitari duas horas post meridiem, ego Respondeo, qui petum hoc priuilegium, signum etiopum tenent contraria sententiam, & multa pertinet a Pontifici ad maiorem cautelam; & propter signum; sed non ex his sequitur, citatum Doctorem sententiam non esse probabilem, nec sequi posse. Vide Martinum de San Josep vbi, ssp. num. 2, qui etiam haec subdit. f. Es bien probable, que no es pecado venial rezar el Oficio Diuino, en particulas fuera de las horas señaladas, porque la ley obliga solamente en el Oficio Diuino publico, y para este se promulgó; y quando se huijera hecho en favor del Oficio Diuino particular, la ha abrogato la contraria, y antigua costumbre: & confutando superius vincit legem, gloss. sepelio in l. 3. §. Diuus de Spalatu, vid. gloss. municipalis, & ibi gloss. margin. in l. 3. §. plan. ff. quod si, aut clam, sic Caranuel, etc. quem fecit Diana 7. part. tract. 11. refol. 12. y veleto. etc. etc. alio, porque los temerosos de Dios no hacen oficio de rezar el Oficio Diuino particular, la hora de su hora, y los Pontifices muchas veces hicieron concilios, para alegar las conciencias en materia, que no son contra derecho comun.] Ita illa. Sed circa presentem questionem vide Escobar vbi, ssp. num. 12. & Faustum de Horis Canonics lib. 2. quaf. 193, contrarias sententias feedere distinctionis concordantes.

RESOL. LXV.

As priuilegia obtinent, ut quis possit dicere Martinum sequens dies statim post meridiem, extensus ad socium.

Et diuina similitud dubia enucleantur circa priuilegia concessa pro aliis diversis casibus saepe contingentiis in praxi.

Et inter alia priuilegia deducitur priuilegium concessum Religioso ad ingredendum Monasteria Monialium, extendi ad socium.

Et priuilegia concessum Sacerdoti, ut possit celebrare n. Missam tempore interdici, & cessationis a diuinis non extendi ad Ministram seruientem.

Et alia priuilegia huiusmodi. Ex p. 10. tr. 1. 3. & Misc. 3.

presenti est, utrum non solum comprehendatur iste, qui omnino necessarius est ad taliter actionem efficiendam, sed qui ad decentiam illius spectat; ut cum datur Confessario licentia intrandi Monasteriu. Dup. hoc intra etiam pro decentia possit accipere socium. Respondeo, in Religiosis, quia per se sepius curi locus incedunt, omnia id supponi, in secularibus non esse ita clarum, quia illi soli ordinari incedunt; tamen putaret omnino concedi, quia sic honestior longe est ille inglemus dominum Testem haber suatum omnium actionium. Aliud exemplum ponit Pater Suarez in Sacerdote, qui obtinuerat priuilegium orandi Matutinum sequentis diei paulo post meridiem, ubi declaratum dicit a Nuncio Pontificis etiam ad socium simul orantem extendi: rationem putat esse, quia illud priuilegium datum videbatur adiuvandam necessitatem, & labores priuilegiati, ad quod patum valuerit illud priuilegium, si non portuisset socium accipere. Ego tamen hanc extensionem valde difficultem puto; aliquoquin eodem iure possemus, si quis haberet priuilegium orandi vnde vna die pro tota septima, ut non ita pridem audiui fusse cuidam confessum, posse illum accipere quemcumque alium Sacerdotem, qui se inuaret; ac eo ipso vna die pro tota hebdomada satisfaceret: id quod haud dubie est creditu licitum esse. Ratio est meo iudicio clara, quia recitare etiam solum sine socio vna die, quacunque quis velit eligere, pro tota hebdomada, aut eligere horam quam velit, est magna gratia: cur ergo debet extendi ad socium? Quod enim facilius cum socio id fiat, non continuo eximit socium, posset enim ille (eko maiorem hunc fauorem vellemus illi concedere) aliquem alium, qui non teneretur orare, vocare, ut secum Horas absoluget; sed neque necessarium est recurrere ad eum maiorem fauorem; nam faciens aliquam gratiam non censetur facere omnem quam potest excogitari. Id est facilis mihi persuadeo. Nunquam illum auctoritate, qua fungebatur, extendisse illam gratiam quam declarasse ex vi prioris gratiae extensionem illam sequi. Dices: In cap. litter. de Priuilegiis in 6. priuilegium datum singulare personae ad celebrandum tempore interdicti extenditur ad familiares, & domesticos eius, ut possint cum ipsa audiire Diuinam, vel ei assistere eod quod talis persona supponit esse illustri; & quoniam est ut assistat iuxta suam dignitatem. Respondeo, ex hoc casu non bene inferri consequitiam ad alterum nostrum: nam legere Horas Canonicas solent soli etiam magni Viri, & Senes: neque id est contra eorum auctoritatem: at exire, foras, ad Templum, aut celebrare non solent nisi cum suis familiaribus: vel certe dici potest, eam facultatem ibi specialiter concessam in ordine ad audiendum Sacrum, quia res illa est valde favorabilis, hinc autem nullatenus potest inferri, licet esse anticipare tempus orandi, quia per hoc non exercetur aliquis actus specialis Religionis; aliquoquin eodem modo deberet dicere Pater Suarez, si vni Episcopo ea gratia conferatur anticipandi Horam, & habeat sex, vel septem familiares, qui teneantur orare, posse omnes illos tempus anticipare: Quod penitus incredibile. Hucunque Arrigas.

2. Sed ego sententiam Suarez sequor; quam scilicet cursim docui cum Portel, & Henriquez: Alibi in Ref. alibi, quibus nunc addo Castrum Palauum, tom. 1. que hic est tract. 3. disp. 4. punct. 12. m. 2. Faustum de infra 99. sed lege ex Canon. lib. 2. question. 121. Bonacino, de legibus, disp. 1. question. 3. punct. 7. §. 2. num. 6. & Etinam §§. me citato Merollath, tom. 3. disp. 6. capit. 3. eius non. & dub. 10. num. 134. Et ratio est, quia licet recitare melius in priuatum cum socio, non sit absolute necessarium; Ratio, post est tamen communiter in Ecclesia videntur; ac magis medium conforme